

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В АСПЕКТІ ПРОБЛЕМ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА МАКРО- ТА МІКРОРІВНЯХ

*О.І. Носовець, студент
Л.О. Волощук, к.е.н., доцент
Одеський національний політехнічний університет*

Епоха процвітання індустрії знань зумовлює включення в підприємницьку діяльність на основі передових технологій все нових і нових учасників, що пояснюється прагненням в довгостроковій перспективі постійного досягнення першочергової мети будь-якого виду господарської діяльності – отримання прибутку – та продовження життєвого циклу підприємства шляхом застосування нових способів вдосконалення всіх аспектів виробництва товарів, робіт, послуг, що в свою чергу зумовлює наростаючі темпи науково-технічного прогресу, роблячи бізнес та науку взаємозалежними.

На сьогоднішній день відхід від дотримання вивіреної лінії здійснення підприємницької діяльності є не просто примхою молодих керівників та пошуком нових механізмів отримання позитивного сальдо, а вимогою і часу, і ринку. Виходячи з цього зростає роль прийняття та виконання управлінських рішень, спрямованих на зниження вірогідності негативного результату, що може проявлятися не тільки в не окупності витрат, а й погіршенні діяльності організації, суспільному ефекті тощо, від реалізації нових невиконаних проектів.

Одна з особливостей інвестицій в інновації полягає в тривалому періоді досягнення «точки беззбитковості», оскільки, по-перше, тривалий сам інноваційний цикл (особливо якщо початковою стадією є фундаментальні розробки) і, по-друге, пошук нових, "проривних" рішень здійснюється і фінансується за кількома напрямками одночасно (а до реального результату приведуть далеко не всі) [3]. Це породжує ряд проблем, що ускладнює реалізацію проектів з економічної точки зору.

Велике теоретико-методичне та практичне значення має вивчення видів та суті факторів перешкоджання впровадження нових технологій з метою визначення шляхів протидії їм. За статистичним збірником «Індикатори інноваційної діяльності» фактори, що стають перешкодою на шляху реалізації технологічних інновацій, можна класифікувати наступним чином:

- економічні чинники:
 - 1) недолік власний грошових коштів;
 - 2) недолік фінансової підтримки з боку держави;

- 3) низький попит на нові товари, роботи, послуги; висока вартість нововведень;
- 4) високий економічний ризик;
 - внутрішні чинники:
 - 1) низький інноваційний потенціал організації;
 - 2) недолік кваліфікованого персоналу;
 - 3) брак інформації про нові технології;
 - 4) брак інформації про ринки збуту;
 - 5) нерозвиненість коопераційних зв'язків;
 - інші фактори:
 - 1) недостатність законодавчих та нормативно-правових документів,
 - 2) регулюючих і стимулюючих інноваційну діяльність;
 - 3) нерозвиненість інноваційної інфраструктури (посередницькі, інформаційні, юридичні, банківські, інші послуги);
 - 4) невизначеність економічної вигоди від використання інтелектуальної власності [2].

Посилена інформатизація суспільства, що забезпечує розповсюдження технологій горизонтально та вертикально в усіх сферах економіки та людського життя, змушує посилювати економічну безпеку суб'єктів господарювання в умовах підвищення інноваційної активності, що виправдано стає запорукою завоювання та втримання нових ринків, вмілого конкурування, стійкого подолання коливань кон'юнктури ринку в зовнішньому середовищі організації та вмілого використання інноваційних переваг при ефективному управлінні, великою складовою якого часто виявляється людський фактор, у внутрішньому. У зв'язку з цим обґрунтована побутова системи економічної безпеки на рівні держави, що безпосередньо впливає на підприємництво на її території, та на рівні окремих суб'єктів господарювання.

У загальному вигляді розробка системи показників стану будь-якої економічної безпеки та їх кількісної оцінки (порогові значення, інші екстремальні значення залежно від поставленого завдання моніторингу та контролю) проводиться за наступною схемою:

- оцінка обстановки і виявлення загроз (в найзагальнішому вигляді – зовнішніх і внутрішніх) за такими основними напрямками: безпека відтворювальних процесів; фінансова безпека; соціально-політична безпека;
- визначення ступеня актуальності та пріоритетності виявлених загроз, побудова їх ієрархії з точки зору національної економічної безпеки;
- створення системи показників, що описують загрози;

- визначення екстремальних кількісних значень показників, прийнятих (п. 3) до моніторингу;
- визначення кола джерел інформації про фактичні значення показників з метою: їх моніторингу та контролю, а також подальшого прийняття рішень щодо коригування політики федеральних і регіональних властей. Визначення способів отримання інформації з джерел;
- зіставлення фактичних значень з граничними (екстремальними) [3].

Досвід розвинених економік показує, що основою інноваційного процесу є, по-перше, наукові дослідження в корпораціях і, по-друге, венчурні підприємства. Однак і те й інше є певні інвестиції. Таким чином, на макрорівні економічна безпека інноваційних процесів тісно корелює з безпекою інвестицій та інвестиційних процесів. Отже, індикатори інноваційної безпеки пов'язуються не тільки з ефективністю інноваційної діяльності, а й з безпекою інвестицій в цілому [1].

Виходячи з цього, значним напрямком для подальших досліджень залишається питання взаємодії держави та підприємництва на законодавчому, технологічному, фінансовому та чисто функційному рівнях з метою підвищення конкурентоспроможності окремих підприємств, галузей, регіонів як осередків інноваційних розробок та держави в цілому як потужного учасника глобальних інноваційних процесів. Залишаються невирішеними аспекти фінансового забезпечення впровадження нових технологій у виробничий процес з достатнім їх юридичним, оскільки будь-яка розробка, винахід, ідея є об'єктом інтелектуальної власності, та фінансовим забезпеченням, що проявляється у виявленні у підприємств необхідних ресурсів та залучення позикових коштів при реальній спроможності підприємцями - передовиками забезпечити їх повернення у строк для реалізації інноваційних стратегій та нарощування інноваційного потенціалу.

В сучасному світі при стрімко набираючому темпі зростання інноваційного активності підприємництва долучання до глобального наукового процесу, в якому в першу чергу зацікавлений великий бізнес, сприяє перебудові глобальної економіки та переходу на новий рівень побудови суспільства.

Література

1. Економічна безпека Росії. Загальний курс: Підручник / За ред. В. К. Сенчагова. М.: Справа, 2005. – С. 179-183.
2. Індикатори інноваційної діяльності: 2009. Статистичний збірник. – Москва: ГУ-ВШЕ, 2009. – 488 с.
3. Герасімов П.А. Проблеми економічної безпеки інноваційної діяльності / П. А. Герасімов // Науковий журнал «Безпека бізнесу». – 2009 – № 1. – С. 26–28.